

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ

ДИРЕКЦИЯ „ОСИГУРЯВАНЕ И КРАТКОСРОЧНИ ПЛАЩАНИЯ”

Изх. № 91-01-119

Дата 22.04.2013 г.

ДО
ТП НА НОИ
ГР. ....

УКАЗАНИЕ

ОТНОСНО: промени в Наредбата за общественото осигуряване на самоосигуряващите се лица, българските граждани на работа в чужбина и морските лица

С Постановление № 79 на МС от 29 март 2013 г. са направени изменения и допълнения в Наредбата за общественото осигуряване на самоосигуряващите се лица, българските граждани на работа в чужбина и морските лица. Постановлението е обнародвано в ДВ бр. 33 от 5 април 2013 г. Във връзка с прилагането на измененията и допълненията на наредбата имайте предвид следното:

I. Промени, свързани с осигуряването на самоосигуряващите се лица, на които е отпусната пенсия

В съответствие с направените изменения и допълнения на наредбата, чл. 1, ал. 6 от нея добива следната редакция: “Лицата по чл. 4, ал. 3, т. 1, 2, 4 – 6 от Кодекса за социално осигуряване, на които е отпусната пенсия, се осигуряват по свое желание по предвидения с наредбата ред. За лицата по чл. 4, ал. 3, т. 1, 2 и 4 от Кодекса за социално осигуряване, на които е отпусната пенсия, осигуряването възниква от датата, посочена в декларацията по ал. 2, но не по-рано от 1-во число на месеца, през който е подадена.”

С разпоредбата се конкретизира, че самоосигуряващите се лица, упражняващи трудова дейност, на които е отпусната пенсия, се включват в държавното обществено осигуряване, само ако изразят желание за това с декларацията за регистрация на самоосигуряващото се лице обр. ОКд-5. Във връзка с това и в съответствие с разпоредбите на КСО е изменен образецът на декларацията, като в нея е предвидена възможност те да заявят, че са пенсионери и че желаят да се осигуряват, като посочат вида на осигуряването си. В този случай, задължението за осигуряване възниква от датата, посочена в декларацията, но не по-рано от 1-во число на месеца, през който е подадена.

Когато към датата, от която е отпусната пенсията, осигуряването на самоосигуряващите се лица не е прекъснато или прекратено и те продължават да упражняват трудова дейност и да подават данни с декларация обр. № 1 “Данни за осигуреното лице” в срок, и да внасят в срок дължимите авансови осигурителни вноски, те не губят осигурителните си права.

В декларацията за регистрация на самоосигуряващото се лице обр. ОКд-5 отпада реквизитът, свързан с изявяване на желание за прекъсване или прекратяване на осигуряването на самоосигуряващите се лица, продължаващи да извършват трудова дейност,

на които е отпусната пенсия. Обстоятелството, че не желаят да се осигуряват, лицата заявяват в т. 15 “Последен ден в осигуряване” на декларация обр. № 1 “Данни за осигуреното лице”. В съответствие с § 1, т. 3, изречение трето от ДР на КСО, те прекъсват осигуряването си за съответния месец и когато не подадат декларация обр. № 1 “Данни за осигуреното лице” до 25-то число на следващия месец и не внесат авансовите осигурителни вноски в срок. И в двата случая, за да възобновят прекъснатото осигуряване, е необходимо да подадат декларация за регистрация на самоосигуряващото се лице обр. ОКд-5, като задължението за осигуряване възниква не по-рано от 1-во число на месеца, през който е подадена.

При заверяване на осигурителните книжки и преценяването на правото за получаване на парични обезщетения от самоосигуряващите се лица е необходимо да се извършват проверки в информационната система на НОИ за периодите, за които на лицата е отпусната пенсия от държавното обществено осигуряване, за заявеното желание за осигуряване в декларация за регистрация на самоосигуряващо се лице ОКд-5, както и за данните, подавани с декларация обр. № 1 “Данни за осигуреното лице”. Данни за тези периоди ще бъдат добавени в справка № 22А “Данни от регистъра на осигурителите за самоосигуряващия се” от Справочната система на НОИ.

II. Други промени в наредбата

Промените в чл. 1, ал. 5, т. 2 от наредбата са редакционни, като уточняват, че тази точка обхваща лицата, упражняващи свободна професия и/или занаятчийска дейност по регистрация, за която подлежат на облагане с патентен данък, и не са еднолични търговци.

Със заличаването на чл. 2, ал. 3, изречение трето от наредбата отпада задължението на самоосигуряващите се лица да подават декларация за регистрация на самоосигуряващото се лице обр. ОКд-5 при промяна на основанието или идентификационния код, по който се провежда осигуряването им. Промяната влиза в сила от 1 януари 2013 г.

Промените в чл. 3, ал. 1, чл. 13, ал. 2, чл. 17б, ал. 2, чл. 18 и чл. 20, ал. 4 от наредбата произтичат от регламентирания от 1 януари 2013 г. нов краен срок за внасяне на осигурителните вноски - 25-то число на месеца, следващ този, за който се отнасят.

С отмяната на ал. 2 на чл. 3 и заличаването на чл. 17б, ал. 2, изречение второ от наредбата, в сила от 9 април 2013 г., се отменя възможността на самоосигуряващите се лица и на съпрузите на лицата по чл. 4, ал. 3, т. 1 или т. 4 от КСО, които с тяхно съгласие участват в извършваната от тях дейност, намиращи се във временна неработоспособност, да внасят авансовите си осигурителни вноски до 10-то число на месеца, следващ месеца, през който е изтекъл срокът на неработоспособността.

С изменението на чл. 7, ал. 1 от наредбата, в сила от 1 януари 2013 г., се регламентира, че в осигурителните книжки се вписват осигурителният стаж, осигурителният доход и направените осигурителни вноски, като отпада задължението за вписване на изплатените парични обезщетения и помощи.

С изменението на чл. 11, ал. 2 от наредбата се променя начинът, по който се попълват и заверяват осигурителните книжки на самоосигуряващите се лица, при получаване на доходи от работа без трудово правоотношение извън дейността, за която са регистрирани, в случаите, в които средномесечният облагаем доход, получен от дейността им, е по-малък от минималния месечен осигурителен доход, определен за тях със ЗБДОО за съответната година (подробни разяснения за тази промяна са дадени с указание изх. № 91-01-118 от 22 април 2013 г.).

III. Промени в раздел II “Обществено осигуряване на лицата, изпратени на работа в чужбина, и на лицата по чл. 4, ал. 9 от Кодекса за социално осигуряване”

Заглавието на раздел II от наредбата се изменя така: “Обществено осигуряване на лицата, изпратени на работа в чужбина, и на лицата по чл. 4, ал. 9 от Кодекса за социално осигуряване”.

С отмяната на чл. 13, ал. 3 и ал. 4 от наредбата, в сила от 1 май 2013 г., от кръга на лицата, осигурени по реда на раздел II от нея, се изключват служителите, изпратени за участие в международни мисии, по реда на закона за Министерство на вътрешните работи.

Тези лица подлежат на задължително осигуряване по чл. 4, ал. 1, т. 4 от КСО. В тази връзка е и промяната на чл. 19 от наредбата, в който се заличават думите “чл. 13, ал. 4”.

Съгласно чл. 16, ал. 1 от наредбата лицата, изпратени на работа в чужбина от български посредник, могат да се осигуряват за своя сметка, като писмено декларират пред посредника, който действа като осигурител за лицето, желанието да се осигуряват за инвалидност поради общо заболяване, за старост и за смърт върху минималния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица, определен със ЗБДОО за съответната година. С новата ал. 2 на чл. 16 от наредбата, в сила от 9 април 2013 г., за тази група лица се регламентира датата, от която възниква задължението за осигуряване, и съответно датата, от която осигуряването се прекратява. За целта те следва да декларират пред изпращащия български посредник с декларация в свободен текст, датите на започване и на прекратяване на осигуряването. Осигуряването възниква от датата, която е посочена в декларацията, но не по-рано от 1-во число на месеца, през който е подадена.

Аналогична промяна е направена и в чл. 17, ал. 2 от наредбата, в сила от 9 април 2013 г., за лицата, работещи в международни органи или организации със съгласието на компетентните български държавни органи. Тези лица декларират с декларация в свободен текст пред съответния държавен орган датата, от която искат да бъдат осигурявани, или датата, от която искат осигуряването да се прекрати. Осигуряването възниква от датата, посочена в декларацията, но не по-рано от 1-во число на месеца, през който е подадена.

Следва да се има предвид, че с новия § 5 от Преходните и заключителни разпоредби на наредбата се въвежда преклузивен срок за внасяне на осигурителните вноски за минали периоди от лицата, изпратени на работа в чужбина от български посредник, и от лицата, работещи в международни органи или организации със съгласието на български държавни органи, ако те са направили писмено искане за това преди 1 януари 2013 г., а именно: “Лицата по чл. 16 и 17, които са заявили писмено желанието си за осигуряване за времето преди 1 януари 2013 г., но не са внесли дължимите осигурителни вноски, могат да ги внесат в срок до 31 декември 2013 г.”.

Указание във връзка с отмяната на чл. 19а от наредбата, относно отпадането на докторантите от кръга на осигурените лица по раздел II от нея, са дадени с писмо изх. № 91-01-7 от 8 януари 2013 г. на Д “ОКП” и Д ”Пенсии”.

ДИРЕКТОР:

ДАНИЕЛА АСЕНОВА